

کتابخانه
تخصصی
ادبیات

پژوهشگر ارجمند

برخی از صفحات کتاب حاضر (شناسنامه، فهرست و تعداد کمی از صفحات آغازین کتاب) برای استفاده بهتر و آشنایی بیشتر شما با کتاب بارگذاری شده است.

بدیهی است به دلیل رعایت حقوق مولف و ناشر تمام صفحات کتاب در دسترس نخواهد بود.

انستاراد
نمدن علم

مترجم و گردآورنده:
فرزام کریمی

داج

نگاهی به زندگی و ترجمه ترانه های امی واینه‌هاوس با رویکرد زبان شناختی تجربی | پرنده جایزه گرمی سال ۲۰۰۶ |

داج

سرشناسه	: کریمی، فرزاد، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: داج: نگاهی به زندگی و ترجمه ترانه‌های امی واین‌هاوس بارویکرد زبان‌شناختی تجربی / مترجم و گردآورنده فرزاد کریمی.
مشخصات نشر	: تهران: تمدن علمی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۰-۷۹-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: نگاهی به زندگی و ترجمه ترانه‌های امی واین‌هاوس بارویکرد زبان‌شناختی تجربی.
موضوع	: واین‌هاوس، امی، ۱۹۸۳-۲۰۱۱ م. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Winehouse, Amy, 1983-2011 -- Criticism and interpretation
موضوع	: شعر انگلیسی -- قرن ۲۰ م. -- تاریخ و نقد
موضوع	: English poetry -- 20th century -- History and criticism
رده بندی کنگره	: PR
رده بندی دیویی	: ۹۱۲/۸۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۰۰۱۵۰

داج

نگاهی به زندگی و ترجمه ترانه‌های امی واینهاوس
با رویکرد زبان‌شناختی تجربی

مترجم و گردآورنده

فرزام کریمی

انستشارات
تملن علم

داج

نگاهی به زندگی و ترجمه ترانه‌های امی واینهاوس
با رویکرد زبان‌شناختی تجربی

فرزام کریمی

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۴۴۰ نسخه

لیتوگرافی: باختر

چاپ: آزاده

قطع: رقعی

صفحه‌آرایی: احمد علی‌پور

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۰-۷۹-۶

انتشارات
تمدن علم

حق چاپ محفوظ است.

تهران _ خیابان انقلاب _ خیابان ۱۲ فروردین _
خیابان شهدای ژاندارمری _ بن‌بست گرانفر _ پلاک ۴
تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۴۱۲۳۵۸

www.elmpub.com

info@elmpub.com

nashreelm

شرط ما با تو در خداوندی
نیست الا بدین خردمندی
چون به فرمان ما شدی بر تخت
هم به فرمان ما رها کن رخت
نیست بازی ز شیر بردن تاج
تا چه شب بازی آورد شب داج

نظامی گنجوی

تقديم به

*جمال الدين ابو محمد الياس بن يوسف بن زكى بن مؤيد، متخلص به

نظامى

*زنده ياد هوشنگ ايرانى

فهرست مطالب

پیشگفتار: نقش ارتباطات میان فرهنگی در ترجمه‌های فرهنگی چیست؟	۱۳
عشق کوراست	۳۰
نگاهی به امی و اینهاوس، ترانه‌هایش و موسیقی‌اش	۴۳
نگاهی به آلبوم فرانک	۴۵
نگاهی به سیاهچال	۴۸
زندگی شخصی	۵۱
بی کفایت مثل بلک فیلد سیویل فرصت طلب مثل میچل	۵۱
سکانس پایانی	۵۴
ترانه‌ها داج	۵۷
سکانس اول: مرگ یا زندگی؟	۵۹
Rehab	۶۰
سکانس دوم: عشق و اعتیاد	۶۲
پیش درآمد:	۶۲
You Know I'm No Good	۶۴

- ۶۶ سکانس سوم: دوستان
 ۶۶ پیش درآمد:
 ۶۸ Just friends
 ۷۰ فقط دوستان
 ۷۲ سکانس چهارم: من ترانه سرا هستم پس شکست خورده ام
 ۷۲ پیش درآمد:
 ۷۴ Love is a losing game
 ۷۵ عشق بازی باخته است
 ۷۷ سکانس پنجم: آیا اشک ها خشک میشوند؟
 ۷۷ پیش درآمد:
 ۷۹ Tears Dry
 ۸۲ اشک هایم خشک می شوند
 ۸۴ سکانس ششم: سکوت بروه ها در سیاهچال
 ۸۴ پیش درآمد:
 ۸۶ Back to Black
 ۸۸ داج (بازگشت به تاریکی)
 ۹۱ سکانس هفتم: بدرد آقای دیکتاتور
 ۹۱ پیش درآمد:
 ۹۳ Some unholy war
 ۹۴ چند تا جنگ نامقدس
 ۹۶ سکانس هشتم: اجازه ست آقای عزرائیل؟
 ۹۶ پیش درآمد:
 ۹۹ Wake up alone

- ۱۰۱..... به تنهایی از خواب برمیخیزم
 ۱۰۴..... سکانس نهم: امی عشق گره کورو مرگ
 ۱۰۵..... "He Can Only Hold Her"
 ۱۰۶..... به بلیک سیویل فیلد
 ۱۰۸..... پیش درآمد:
 ۱۱۱..... I heard love is blind
 ۱۱۲..... عشق کوراست
 ۱۱۴..... پیش درآمد:
 ۱۱۶..... Amy Amy Amy
 ۱۱۹..... امی امی امی

پیشگفتار: نقش ارتباطات میان فرهنگی در ترجمه های فرهنگی چیست؟

همان گونه که پیش از این در کتاب لتکاچی (گزیده ترانه های تام ویتس) چاپ شده (آذر ۱۳۹۷) توسط نشر ایجاز اشاره نموده بودم و از ترجمه میان فرهنگی و روابط متقابل فرهنگی با توجه به ایده خانم مونا بیکر (استاد اسبق مطالعات ترجمه دانشگاه منچستر انگلستان) سخن به میان آوردم حال به واشکافی هر چه بیشتر این مبحث نیز خواهم پرداخت اولین بار اصطلاح ارتباطات میان فرهنگی توسط ای.تی.هال در سال ۱۹۹۰ نیز مطرح شده است (راجرز ۲۰۰۲) و حتی این اصطلاح در اثر یک اشتباه دیپلماتیک نیز برای اولین بار به کار گرفته شد زمانی که وزارت امور خارجه آمریکا در حال رایزنی با بومیان آمریکایی بر سر حق و حقوق رسمی آنها به عنوان شهروندان آمریکایی بود متوجه ایجاد سو. تفاهمی در دیالوگ با آنها گشت که همین عامل به عنوان تفاوت های فرهنگی نیز شناخته شد.و از آنجا بود که رویکرد ارتباطات فرهنگی به عنوان عنصری

بین فرهنگی در همه امور به رسمیت شناخته شد مخصوصاً در اموری مانند ترجمه که مترجم با زبان سر و کار دارد هم زبان مبدا هم زبان مقصد و از سویی رویکرد مونو کالچرال (قوم گرایانه) و دیگر ترجمه نه صرفاً در هنر بازگردانی واژگان از زبان مبدا به مقصد بلکه به عنوان یک عمل ارتباطی با دانستن علم ارتباط تعبیر میشود.

نقش ابژه ای مانند فرهنگ در معنای اول مرتبط با ایده آل انسان گرایانه در جوامع پیشرفته و متمدن که دارای سیستم آموزشی استاندارد و تمام لزومات و زیر ساخت ها هستند میباشد در معنای دوم به شیوه زندگی افراد در هر جامعه ای باز میگردد که با توجه به رویکرد جامعه شناسانه و مطالعات فرهنگی از زندگی قبیله ای و با تاکید بر فرهنگ ابتدایی شروع میشود و در معنای سوم به عنوان اجبار اجتماعی یا ایدئولوژی مطرح میگردد (دیوید کاتان ۲۰۱۸)

انسان شناسان بر این باورند که فرهنگ یا از طریق مجاری رسمی موجود در جامعه و یا به صورت ناخود آگاه از طریق والدین یا از طریق تحریکات و تحرکات موجود در جامعه در فرد شکل میگیرد.
(یادداشت‌های چسترمان ۱۹۹۷)

در علم جامعه شناسی فرهنگ را محلی برای کسب قدرت میدانند که از طریق هنجارها بر زیر دستان اعمال شده است و در نهایت منجر به نظام سرمایه داری و اقدامات استعماری نیز میشود.

در مطالعات زبان و فرهنگ دو تقسیم بندی روشن وجود دارد اول برای کسانی که زبان و فرهنگ را درک میکنند و از هرکدامشان به عنوان مقوله ای مجزا نام میبرند و دوم کسانی که زبان را به مثابه فرهنگ میبینند در دسته اول ترجمه به عنوان رمزگشایی عمومی در زبانشناسی تعریف میشود و

انتقال معنا از SL به TI که با توجه به گفته های پژوهشگری نظیر ردی (۱۹۷۳) باید از آن به عنوان مجرای استعاره ای انتقال زبان نامبرده شود و این بدان معناست که فرهنگ و هرگونه تفاوت فرهنگی تنها توسط زبان به انجام می رسد اما در مقابل عده ای مانند نایدا (۲۰۰۲) بر این باورست آنچه در متن گفته شده متمایز از معنا نیست و قابلیت تجزیه و تحلیل را با خود دارا می باشد یکی از نکاتی که بر آن توسط نایدا تاکید میشود قابلیت حمل یا عدم حمل معنا توسط زبان است معنایی که از زبان برداشت میشود قابل تفسیرست نه آنکه صرفا توسط خود زبان به مخاطب منتقل شود بلکه شعور هر مخاطبی با توجه به دایره ادراکش از علم و منطق و محیط پیرامونش منجر به برداشت از معنا میشود.

اما در بحث ترجمه بینا فرهنگی که در این اثر از آن بهره جسته ام با توجه به تئوری ترجمه چهار عامل در آن از اهمیت ویژه ای برخوردارست این چهار عامل عبارتند از :

۱- روابط فیزیولوژیکی

۲- فرهنگ

۳- فرد

۴- زبان

و طبیعتا استفاده از این چهار عامل در جهت روشنگری در نقد هر ترجمه ای از اهمیت ویژه ای برخوردارست در ترجمه بینا فرهنگی عاملی همچون فرهنگ نقش مهمی را داراست اینکه بتوانید به فرهنگ در غالبی کلی بنگرید آن هم با توجه به جزئیات یعنی با در نظر گیری کل به جزء هم بنگرید و این امر در ترجمه مقدور نمیشود مگر در ترجمه مفهومی ترجمه لغت به لغت با محدود کردن مترجم به سیستم جایگزینی واژه ای از

زبان مقصد به جای زبان مبدا خود در پی تشدید دیکتاتوریزم است نکته ای که به مذاق هر سیستم دیکتاتوری هم خوش می آید چرا سیستم ها به دنبال دیکتاتور می دوند؟ چون دیکتاتور چو دیکتاتور ببیند خوشش آید همان گونه که دیوانه چو دیوانه ببیند خوشش آید و این امری طبیعیست بیاید کلی تر به قضیه بنگریم مگر غیر از اینست که دیکتاتور خود در تلاش برای ترجمان سیستمی دیکتاتوریست؟ و یا همواره در تلاش برای آنکه بتواند با ایجاد فضای توتالیتار و یکدست کردن فضا به رعب و وحشت بیفزاید حکم مترجمی که کمر به این میندد که همان سیستم سستی واژه در مقابل واژه را اجرا کند همان بازیچه دیکتاتوریست و طبیعتا کبریت بی خطر نیست که خطری برای دیکتاتور خلق نخواهد کرد نویسنده وجود یک اثرست شخصیت ها و عناصر روح جاری در اثر و مترجم منعکس کننده وجودیت و روح اثرست پس نمیتوان او را موجودی دست و پا بسته فرض کرد که مدام آلت دست نویسنده است این مترجم است که در بازشناسایی شخصیت و اثر نویسنده خارجی به مخاطب کمک شایانی میکند پس ملزم به اینست که نه شبیه دگماتیست ها باشد بلکه مانند موجی زنده ای مدام در حال حرکت در این اقیانوس عظیم باشد اما در این بین سوالی پیش می آید و آن هم اینکه چرا اوستایان دانشگاهی این قدر تاکید بر ترجمه لغت به لغت به عنوان اصلی قدسی در ترجمه دارند؟ پاسخ یک سویه به این سوال بدون بررسی عوامل و زیرشاخه ها و ریشه یابی ممکن نیست اما در اینجا سعی مان بر این است عواملی را از سه منظر جامعه شناسی فلسفی تئوریک ترجمه مطرح کنیم

۱- جزم اندیشی تاریخی فرهنگی فلسفی

۲- فرهنگ دوره ای تک سویه مارکسیستی

۳- مقاومت در مقابل تجدد و تجدد ستیزی

۴- زیست فکری قرون وسطایی جامعه دانشگاهی به تبعیت از جامعه

اما در مورد این مجموعه میتوانم این طور بگویم که اولین مجموعه ای که حقیر در پنج سال پیش دست به ترجمه آن زده بودم همین مجموعه بوده است که زمین و زمان دست به هم داد تا به عنوان اولین مجموعه بنده به مانند توپ قلقلی هی قل بخورد و تمام اروپا و ایران را دور بزند تا در نهایت به عنوان چندمین مجموعه از بنده منتشر شود و آن چه یکی از انگیزه های بنده برای ترجمه این اثر محسوب میشده است جدای از نوع فرم موسیقایی که امی واینهاوس برای خود برگزیده بود و صدای جذابش برای من و علاقه فردی من به موسیقی راک جز بلوز سول فیوژن متال و.... مرگ زود هنگام او بود مرگ در بیست و هفت سالگی!!! مرگ دقیقاً شبیه همین علامت سوال کمی عقب تر است و اینکه سن و سال تنها یک عدد است بی شک امی مانند سایرین نظیر کرت کوپین جیمی هندریکس جیم موریسون (د دورز) جینیس جاپلین برنامه ای برای این نداشته که در بیست و هفت سالگی با زندگی وداع کند.

جدای از زندگی امی واینهاوس که به صورت مفصل در فصل بعد به تشریح آن پرداخته ام لزوم به کارگیری ایده های متفاوت در ترجمه آن بوده است به عنوان مجموعه اولی که به کار بر روی آن پرداختم و شور و شوق هایی که وجود داشت تا دلتان بخواهد ریسک هایی متنوع در ترجمه آن انجام داده ام که با این حال سعی کرده ام توام با وفاداری به معنای متن باشد و به رادیکال ترین حالت ممکن از ترجمه مفهومی پیروی کردم و سعی کردم وفاداری براساس اصول ترجمه بینا فرهنگی به معنای متن باشد.

اصل ترجمه میان فرهنگی به منظور ترویج صلح میان فرهنگ‌های گوناگون که برای اولین بار توسط خانم مونا بیکر (استاد اسبق مطالعات ترجمه دانشگاه منچستر) در غالب تئوری مطرح شده بود و مقالات متعددی توسط ایشان از سال‌های پایانی دهه ۹۰ میلادی در این باب موجود است و عرض کرده بودم که این گونه از ترجمه می‌تواند اتفاقاً با حفظ وفاداری به متن و تولید ایده‌های نو، تا حدود زیادی ترجمه را خلاقانه‌تر کند نه صرفاً یک ترجمه مرده بی‌روح در مقابل مخاطب قرار گیرد که در آخر هم مخاطب متوجه نشود که با چه شتر گاو پلنگی روبه‌روست!!!!

کلید واژه در این نوع از ترجمه ایجاد گفتمان می‌باشد که گاه در غالب ایده‌های سینمایی و یا تئاتری به صورت مونولوگ و یا حتی دیالوگ نوشته می‌شود و گفتمان فراتر از جمله است که در هر دو زبان مبداء و مقصد به کار می‌رود و می‌تواند شامل جملات پیوندی باشد و این جملات پیوندی حالت درهم تنیده دارند. بنابراین گفتمان در ترجمه را نمی‌توان به مرز و محدوده‌ای تقسیم‌بندی کرد. گفتمان پیوندی منطقی با جملات، سخن‌ها و نوشته‌ها دارد (ماتیوس ۲۰۰۵). دو پارادایم در این نوع ترجمه به لحاظ زبان‌شناسی دارای اهمیت است.

ارتباط بین جملات در گفتمان و دو پارادایم در زبان‌شناسی از اهمیت خاصی داراست:

۱. پارادایم قُرمالِستی

۲. پارادایم عمل‌کردی

پارادایم فرمالیستی همان استفاده از گفتار با زبان سطح بالا و متفاوت است و اشاره آن به زبان است، اما تعاریف دیگر سعی می‌کنند که به وابستگی پارادایم فرمالیستی و کارکردگرا اشاره کنند، چرا که این امر اهمیت فراوان دارد و در تدوین رابطه بین شکل (ساختار) و عملکرد نقش مهمی دارد اما در یک خط می‌توان گفت این پارادایم یعنی مترجم، می‌تواند در نقش راوی اشکال مختلف را بازی کند و برای مخاطب به نمایش بگذارد اما شاید اولین سؤال در ذهن مخاطب این باشد که هدف مترجم از انجام این کار چیست؟

هدف کلی مترجم بنا بر ایده خانم مونا بیکر (استاد سابق مطالعات ترجمه دانشگاه منچستر) میانجی‌گری توسط مترجم در زمینه صلح میان فرهنگی‌ست. شاید کمی کلی به نظر برسد و شاید ایده‌آل گرایانه اما دور از دسترس نیست. صلح معنای کلی و جامعی است در معنای لغوی به معنای آرامش و آشتی‌ست، همان‌طور که در لغت‌نامه دهخدا آمده است آشتی و در ادامه مصرعی از رودکی را به‌عنوان مثال ضمیمه می‌کند که:

همه نیوشه خواجه به نیکوئی و به صلح
همه نیوشه نادان به جنگ و کار نغام

اما اولین و ساده‌ترین سؤال در ذهن مخاطب این است که یک مترجم چگونه می‌تواند در فرآیند صلح، میانجی‌گری کند؟

در جهانی که فرهنگ‌های متناقض را با خود یدک می‌کشد، چاره‌ای جز پیوند میان فرهنگ‌ها برای ترویج صلح وجود ندارد، آن هم به‌وسیله

گروهی از متخصصان آموزش دیده با رویکردی غیرمتعارف مخصوصاً در زمان تحولات سیاسی و بین‌المللی با پیدا کردن مدل‌های واقع‌گرایانه باید به مفهوم‌سازی این نقش پردازیم آن هم بر اساس یک مدل واقعی نه صرفاً یک رفتار ایده‌آل‌گرا، چرا که همیشه این اصل پابرجاست که مترجم روایت‌گر است. همان‌گونه که یک نویسنده در هر زبانی آفرینش‌گری می‌کند، مترجم هم نباید صرفاً به دنبال یک ترجمه ساده از مضمونی که یک نویسنده قصد روایت آن را دارد پردازد بلکه باید با به‌کارگیری تکنیک‌های متفاوت و پیاده‌سازی ایده‌های متفاوت در جهت پیوند میان فرهنگ‌ها، او هم‌دست به آفرینش‌گری و روایت‌گری بزند آن‌هم در جهت حفظ متن اصلی و با پایبندی به آن، اما مانند یک نقاش که می‌تواند ایده ذهنی‌اش را بر بوم نقاشی پیاده کند، حال با هر سبک و فرمی که مدنظرش است ولی در نهایت، هر شکل روایتی از آن ایده می‌تواند تنها بیان‌کننده همان ایده باشد.

مترجم این اثر سعی می‌کند در بحث ترجمه، روایات را به صورت اختیاری و برخلاف آن‌چه در اجتماع وجود دارد به تصویر بکشد تا روایات، حالتی نامتعارف به خود بگیرد اما نوع شیوه‌ای که ما در این نقل روایت به کار گرفته‌ایم ترکیبی از زیرشاخه‌های متفاوت روایت مفهومی است. روایات مفهومی از لحاظ طبقه‌بندی به سه زیرشاخه تقسیم‌بندی می‌شود:

روایت در مقابل استدلال

روایت ارتباطی

روایت اجتماعی